

Norges nasjonalstein og Norges nasjonalbergart

Av Lars O. Kvamsdal

Vi ser fra tid til annen at begrepene Norges nasjonalstein og Norges nasjonalbergart brukes om hverandre.

Bergarten larvikitt ble kåret til Norges **nasjonalbergart** i 2008. Dette skjedde i regi av Norsk Geologisk Forening (NGF) i forbindelse med 150-årsjubileet til Norges geologiske undersøkelse (NGU). Steininteresserte landet rundt hadde anledning til å sende inn forslag på kandidater til Norges nasjonalbergart, og valget falt altså på larvikitt. Det er derfor ikke noe tvil om hva som er Norges nasjonalbergart.

Hvor kommer så begrepet nasjonalstein fra?

For å finne forklaringen på det, må vi gå mange år tilbake i tid. I 1982 holdt Torgeir Garmo et kåseri i radioprogrammet Nitimen. Her fortalt han historien om hvordan thulitt ble Norges **nasjonalstein**.

Han fortalte om en italiensk ekspedisjon som kom til Telemark i 1811 og fant et rødt mineral. Det røde mineralet ble gitt navnet thulitt etter navnet på landet som lå lengst mot nord; «Ultima Thule». Mineralet er siden funnet flere steder i Norge. De mest kjente forekomstene foruten Sauland i Telemark er Leksviken i Trøndelag og Lia i Lom, sistnevnte er Torgeir Garmos hjembygd. Så det er Torgeir Garmo som er far til begrepet Norges nasjonalstein. Hans markedsføring av dette begrepet har vært så vellykket at selv i *Encyclopædia Britannica* skal thulitt være oppført som "the national stone of Norway".

Når navnet nasjonalstein har altså vært brukt på thulitt i 34 år, må det vel sies å ha hevd på begrepet.

Jeg mener at vi i steinmiljøet bør bruke begrepene nasjonalstein og nasjonalbergart riktig.

Thulitt, Norges nasjonalstein.
Foto: Øyvind Thoresen.

Larvikitt, Norges nasjonalbergart.
Foto: Trond Lindseth.